

શ્રીજગદીશ્વરાયનમં.

પ્રિયદર્શિણ.

(૧)

દેવિ પાર્વતી ! આપ સન્મતિ, હામ, દામ, હામ, સાથ દે રૂડી ગાં
મણ્ડુમ આંખમાં, લગ્નને સમે ભરાય,

તેયકી વ્યાકુળ થાય, નેત્ર બે અતિ. દેવિ.

પણ શશીનાં કિરણ જોય, શાંતિ સદ્ય પાછી હોય;

મુખ નિહાળે હરનું, વિરંચિથી લાજતી. દેવિ.

નીચું જોતી લાજ પામી, સ્વર્ણદી શિરે વિરામી;

નખમાં પડ્યું પ્રતિબિંબ, તેથી કોપતી. દેવિ

તના મેળાપ સમે, સ્પર્શથી રોમાંચ થાય,

એમ વિવિધ ભાવવાળી, ગૌરી ઘો રતિ. દેવિ.

(૨)

નિપુણ કવિ શ્રીહર્ષદેવ છે, સખા બધી ગુણધારી;

વત્સરાજનું અરિત મનોહર, સામગ્રી સહુ સારી,

અંતુરાઈ છે વારી, નાટકમાંહી અમારી.

એક એક વસ્તુ છે એવી, વાં ન કળ દેનારી;

[૨]

ભાગ્ય અગારાંથી મળી આવી, સર્વે સંપત્તિ સારી,
ચતુરાઈ છે ભારી, નાટકમાંહી અનારી.

(૩)

૧ આ જીંદગી, તેજ સર્મીંદગી, નિત્યની મંદગી, જાળ તેની ઝગી.
લાંબી આ જીંદગી
:ખી રાજ થયો, દેશ મેં છોડિયો, દુઃખની વાડિયો, હાથ ! અંતે ધગો.
લાંબી આ જીંદગી
જનો ભોગ ક્યાં, અધુનો યોગ ક્યાં, દેહ આગેગય ક્યાં, ફેલે જનએ દગી.
લાંબી આ જીંદગી
૨ આ અટપટો, ઝાઝી ત્યાં ખટપટો, તૂતે સટપટો, દિવસ જાયે ડગી.
લાંબી આ જીંદગી

(૪)

વત્સરાજ પેઠે સૂર્ય ધાગ પામિયો. વત્સ
કન્યકા ગ્રહી તુલા કલા કલાપ જનમિયો,
સધન કેદખેદ છેદી બેઠી વામિયો ! વત્સ

(૫)

બુદ્ધિ મંત્રોંની જોઇ, નોકરતણી દીડી વજાદારી મેં,
મિત્રોનું ક્યું મેં પરીક્ષણુ, રતી પૌત્રોતણી ધારી મેં;
સંગ્રામે ચઢવાની હામ સધળી પૂરી થઇ સ્ત્રી મળી;
ચોખ્ખા ધર્મની પેઠે અંધનચક્ષી શું શું શક્યો ના રળી ?

(૬)

દોષ દેખેછે કેદખાને, ગુણો તું રાણીતણા ન જાણે;
તન તું અંધકાર દેખે, પ્રકાશ મુખચંદ્રનો ન માણે.
! દીડી લોક એડિયે, ન પ્રેમની સાર મેડિયો તેં ;

સિપાઈની બારી એડિયો તેં, કટાક્ષ તેના ન તું પ્રમાણે. ૬
કઠોર સુણી સિપાઈ કાંણી, મધુર તેની સુણી ન વાણી;
કશા ગુણો ના શક્યો પિઠાણી, તું મૂર્ખ શાનો વિચાર આણે? ૮

(૭)

નિકળ્યા કદી તરત પણ, ગુના' વિના જ્યમ ગુનો' ક્યો હોય;
ત્વમ શંકા મન ધાયે, રાગ પાસે જવા કરે કોય ?

(૮)

કચ્ચરધાણુ વાળી ગળણ કીધી હાણુ ને હેરાન,
પ્યાદળ સામે ધાન, કીધા રાગીરાન;
હાથે ધારી તીર કમાન, લીધા અરવારના જાન;
હથિયારોનાં તાન, તોડ્યાં છે તુમાન.
કાંપે કેલોકેરાં પન, હાંવીકેરાં તોડ્યાં તન,
એવી રીતે એક, લીધું સૌનું માન;
કાપ્યાં માથાં કાપ્યા હાથ, કાપ્યા બાથા કાપી નાથ;
હથિયારોનાં તાન, તોડ્યાં છે તુમાન.
આખું લશ્કર કાપ્યું એમ, પોને વિંધાયો છે તેમ,
વાગ્યા ધણા ધાવ, પછે ભૂલ્યો જાન;
થાડ્યો કાપી કાપી સેન, આખી રાખી એણે એન,
આખર પડ્યો આપ, એવો ખાનદાન. કચ્ચરધાણુ ૭

(૯)

સ્નાન મંમજમાટ લાવી, પાણી શાણી કામની,
સ્નાનભૂમિ મધ્ય મૂક્યું, જાણી શાણી કામની.
થાય છે આયાસ તેથી, વસ્ત્ર ઉડી જાય છે,
એવી ખરથી ની જાણી, માથે થાય છે કામની.

ગૌર સ્તન પર સૂરકેઈ, નર ચળકેછે બહું,
જેમ સોનાના ધડાથી, શોભિતી છે કામની. સ્નાન.

સ્નાન ભૂતા જે ધડા, સોનાતણા શોભી રથા,
તે ઉડી વળગ્યા શકે, એવી દીસેછે કામની. સ્નાન.

(૧૦)

તાપ સૂરજનો બહુ ભારી, ઉકળેછે તથાવનું વારિ,
તેમાં માછલીઓ બિચારી, દીડી તરફડતી જે ધારી;
દુઃખકારી, બહુ ન્યારી, અતિ ભારી, વધનારી. તાપ સૂરજનો.

મોર પીંછતાણું છત્ર ધારી, રથા જોને નાગ-વિસારી !
હરણાં વનમાંથી હારી, આવ્યાં વૃક્ષની છાય વિચારી,
ફરનારી, જળકપારી, હરનારી, પ્યાસ ભારી. તાપ સૂરજનો.

તણ બમરા મદનું વારિ, ઉડી જાય કપોળથી હારી,
પેસે કાનની છાય વિચારી, એવી મધ્યાનહ વેળા અકારી;
બલિહારી, માનું ભારી, જગધારી, લીલા તારી. તાપ સૂરજનો.

(૧૧)

રે તનક તનક તા યધયાં, હા તા તા તા તા યધયાં;
તે છતનાં છોઈ ઠેયાં, આખર રહેશે આ ડધયાં. રે.

ઠીક થનક થનક કર અદિયાં, પણ છેલ્લે એસે અધયાં;
છે ધગધગતી આ ધધયાં, હું જાણુ જુવાની ગધયાં. રે.

રખે હરખે સુત મધયાં, ઉછળે ઉંચાં અતિ હધયાં;
રાગીનાર બલધયાં, રે' જુડી રૂડી બલધયાં. રે.

વડી જોય છધયાં, શું અખકાર વિચ ઝલધયાં;
તે જોઈયાં, તે જોઈયાં ગારો તધયાં. રે.

સારીગમપધનીસા સહ્યાં, સાનિધપમમરીસા કહિયાં;
પ્રેમે પૂરાયાં હૃદયાં, લીલાં પીળાં નવ લહિયાં.

૨૦

(૧૨)

રમઝુમરમઝુમ છુમ છુમછુમ રમઝુમ રમઝુમ,
સંગીત રીત થાયેરી.

ત્રકડથુંમ ત્રકડથુંમ મૃદંગ ગાજે, છુમ છનનનનન છુધર વાજે;

ચંગ થાયે ડ્રીંગ ડ્રીંગ ડ્રીંગ ડ્રીંગ,

ગાજતી નોખત ધીધીકટ તકધા, ધીધીકટતકધા, ધીધીકટતકધા,

તાતા યૈયૈ નાયે, નાધીધીન્ના રાયે, બંદી યશ ગાયેરી.

રમઝુમ૦

ઝથુકે ખંજરી ઝનનનનન, મરજે ઝાલર ગનનનનન;

દેખડ વાગે દનનનનન, કાનુન કડકે કનનનનન;

સીતાર તાલસને તંબુર, કરે અનુપમ સાંતે સુર;

તનમાં અમારી આનંદ બારી, ઈશનામથી કષ્ટ સહુ જાએરી.

રમઝુમ૦

(૧૩)

દામ અંગ, રંગ પાંડુ, મંદ મંદ જોલતી;

કાળી કંઠી કંઠમાં અખંડ નેહ જોલતી.

ક્ષ

પ્રીતિની દશ પેહેલો, તુલ્ય પ્રેમ તોલતી;

નીમ ધારો આચરી વ્રતાદિ દેહ ડોલતી.

હું બન્યો અધીર ધીર પ્યારો મારો પેખવા;

માન તાન બાન બૂલો, અંગ રંગ એજળતી.

(૧૪)

નાનાં કોમળ પત્રે ઢાંક્યાં સેવંતીનાં દીટાં યાર,
ગજ મદનો આમોદ ભૂલાવે સપ્તપર્ણનો સુગંધ સાર;
ખીલ્યાં કમળ વિષે આજોટી પરાગથી પીળી થઈ કાચ,
મધુપાનથી ગત થએલા જો આ ભમરા મધુરં ગાય ।

(૧૫)

પુષ્પ કોમળ ગિરિષના ભૂમિ વિષે પથરછ ગયા,
ઘાસ રૂડું તેમ શોભે સ્થાન તેથી ભરઈ ગયા; પુષ્પ
ભૂમિ કરી જળ છાતીને સુંદર ચળકતી શોભતી,
મરકત મણિ જળધાર પડનાયકી જ્યમ ધોતછ ગયા; પુષ્પ
પૂલ આ બંધુકકેરાં લાલ વેરાયા બધે,
દંડગોષ અનેક આવી જંગ અત્ર ધવજ ગયા કુવેર

(૧૬)

અરે ઓ દેવ દુષ્પ દેતાં ન તે કાંઈ કસર રાખી;
કહું શુ વાત હું મારી મહાદુખની અસર આખા. અરે
હજારો દાસને દાસી કરે સેવા સદા મારી;
હવે સેવા ઉઠાયું હું ખીજની હાથ ગિર રાખી. અરે
ક્યહાં મારાં પિતા માતા ક્યહાં માગ મગાં વા'લાં;
ક્યહાં મારી સખી શાણી, મને શે તેં અમર રાખી? અરે
મરી હું કેમ ના જાઉં, જીવું શા માટે આ દામે ?
જીવીને શું હવે જીવું, ન દેવે હાથ પર રાખો. અરે
મારું કુળ બતાવીને, કરું હલકાઈ હું મારી;
તો એજ છે સારું, બસે જાએ ઉતર આખો. અરે

(૧૭)

પુષ્પ કામળ સિરિપનાં ભૂમિ વિષે પથરઈ ગયાં,
 ધાસ રહું તેમ શોભે સ્થાન, તેથી ભરઈ ગયાં; પુ
 ભૂમિ કરી જળ છાંટીને સુંદર ચળકતી શોભતી,
 મરકત મણિ જળધાર પડવાયકી જયમ ધોવઈ ગયાં; પુષ્પ
 ધૂલ આ બધૂકકેરો લાલ વેરાયાં બધે,
 ઈંદ્રગોપ અનેક આવી જન્મ આત્ર છવઈ ગયાં. પુષ્પ

(૧૮)

કલહંસ કરે સુખ કાન વિષે, સુણ તુપુરના છમકારમિષે;
 તટ વૃક્ષની પાર મહેત્ર દીસે, સુખ દે ચખતે પ્રિય તે અતિશે.
 જલગ્નનસુગંધ બધે પસરે, સુખ નાક વિષે પણ ભારી ભરે;
 જળસંગમથી ધરી શીતળતા, મરતો શરીરે સુખને કરતા.

(૧૯)

કમળની શોભાને હરી લેતી, નિર્મળ સુખકર તનને;
 દષ્ટિ જાણે પનદેવતાની, આનંદ આપે મનને;
 દીર્ઘિકા અયો, શોભે આ અહીં કેવી.

(૨૦)

સુંદર સુંદરો કાણુ હશે શું નાગ કન્યા કહિયે?
 પાતાળેથી નોકળી આવી આ શું ધન્યા કહિયે?
 ના ના તે તો મેં દીઠું, ત્યાં આવી અન્યા કહિયે?
 આ તો જાણે દેવી રૂડી કોઇ ધન્યા કહિયે,
 બનદેવી પણ નો'થે, જાણે છે સૌ કોયે,
 મૂર્તિમંતી કૌમુદી શું ? દિવસે દર્શન નો'થે;
 કમળ હાથમાં ધરી રહી શું લક્ષ્મી દેવી હોયે !

ત્રૈલોક્ય લોકમાં આવી ન મળે, શે જનજન્યા કહિયે ? સુંદર૦]

(૨૧)

એ ઠંડી અમારી નજરને કરે, તજ એને શું કામ જરને કરે ? એ૦
એ જાણે સુધાકેરી વૃષ્ટિ કરી, કંઈ કાંઈ કામણુ એ નરને કરે. એ૦
પયોધરચક્રી વસ્ત્ર કાંઈ ખસે, એ ભરતી તદા માનસરને કરે. એ૦
શશિ જેવી કાંતિ રૂડી રાજતી, ધરેછે ધીમે કંજવરને કરે. એ૦
ન ખીડાય તે કેમ એ રીતથી, નવાઈખધા દેહધરને કરે. એ૦

(૨૨)

વેંલી ચાલ વેંલી ચાલ, ઘેંલીવરી, બહેલી ચાલ.
ભમરાઓની પીડા ટાળ, આની ખાલ્ય આંખે ખાલ્ય. વેંલી૦
કમળ વનમાંથી નીકળી આવ્યા છે નિહાળ,
શીંગુ વન જે વિશાળ, રંગે લાલ, શોભે હાલ,
ત્યાં જતાં દેખી માલ, મારા કિંધ આ હંવાલ. ભમરા૦

(૨૩)

અયિ બીર ચિંતા, તજ, બ્રમર લોભી રસતણા,
સુગંધીથી આવ્યા, મુખ કમળની યોગમ ધણા;
હડાડે તું ત્રાસી, કદી ચપળ નેત્રે ફરી ફરી,
તજે તોએ, તેઓ કમળવન, શોભા કમ્પ કરી.

(૨૪)

આ તે કોણ હશે ? આ તે૦
તો મનમાં વિચાર પણ કાંઈ નહિ દિસે ! આ તે૦
વિશાળ ને બાહુ એ લાંબા,
ખ જાણેયંદ્રમા મનમાં ખસે ! હું તો૦
મર છે વાંકી તે નેન રસામી.

મનમથ એ શકે હસે મુખથી.

હું તો.

(૨૫)

મુખ બિડેતું કંટકાણું કમળકાનન તેહનું,
પાણી પલ્લવ શીતળ કોમળ મધુર આનન તેહનું. મુખ.
સ્પર્શ તેના થતા માંહે સુખ કાળે જો મને,
કરો શકે વર્ણન નહીં કદી ચતુરઆનન તેહનું. મુખ

(૨૬)

કમળ વનની શોભા, હરી ચાલી દિનશોભા;
પ્યારી મારી પશુ તેને, જુગતે હરી ગર્ભ. ૪૨
સવિતાના બિંબમાં, જણાય છે વિવિધરંગ;
રંગરાગ તેવો મારા, મનમાં ભરી ગર્ભ. ૪૩
ચક્રવાક તજાવના, તીરપર સ્થિર રહ્યા;
પ્યારીને સંભારી તેમ, મને એ ધરી ગર્ભ. ૪૪
જુવનમાં અંધકાર, વ્યાપ્યો જેમ એકદમ;
મારા મનમાંહે અંધકાર એ કરી ગર્ભ.

(૨૭)

હાય ! દુઃખ શીઘ્ર દેહે આમ, કાગ તું નિકામ !
દુર્લભ જનકેરી ઇચ્છા મેં રાખી,
કદીએ સખીને ન મન શકી દાખી,
પીડા અધિક રહી આપે હુ ચાખી,
ઠરવાનો હરિ ! હવે મારે ક્યાંહાં હામ !

(૨૮)

પ્રિયતમ રાજા ! ધરોદયા મન,
ધરો દયા મન, કરો જીતજી તન.

પ્રિય

સુંદર છોજ દ્યાળુ છો મનના,
તાપ નિવારો છો સહુ જનના;
હું છું તમારી તે, જાણે અગર જન. પ્રિયતમ૦

(૨૯)

કપડાં જઈ કહેવું, કપડાં જઈ રહેવું !
કપડાં સુધી આ દુઃખ મારે મરેવું ? કપડાં૦
નથી દોષ કેતો નથી નરપતિનો,
લખ્યું જે નરીએ સદા તે વહેવું !
સખીને કહું શું લખઉં કહેતાં,
મળે તો બંધે મોત હાથે મહેવું. કપડાં૦

(૩૦)

શું તું છુપાવેછે હવે એ કાંતિવાળી કામની !
ભાંખ ભાખ મુખે બહુ તું, બ્રાંતિ ટાળી બામની ! શું૦
તું જે ન કેતો શું થયું, આ અંગ તારાં કે' મને,
નિઃશ્વાસ ને દુઃસ્વાસ જે, આંધે સદા દિન જનમની. શું૦
જ્યેમ ગાળુ આંધે કામનાં, સુમવાટ કરતાં અગપર,
તેવા નિયાસા તાહરા, પ્રીતિ કયે તે રામની. શું૦
તું બોલતી મુખથી નથી, પાળુ અંગ તારાં કે' કથી,
અનુરાગની પીડા તને એ, નોંધ પીડા નામની. શું૦

(૩૧)

જો પામે વડાઈ કદી કોઈ વસ્તુ;
ન વસ્તુતું માંતમ ગણો ત્યાં અગસ્તુ. જો૦
એ માંતમ છે મેઘાતળા આશરાનું;
ન જો આશરો તો જને તેજ સસ્તું. જો૦

ધરે ધૂળ હાથી શિરે તેજ શોભે;
કહા કો'નું માર્ત્તમ ! કરીમુખ હરનું.

(૩૨)

નાટકશાળા, જોઈ વિશાળા, જ્યાં સુંદર શોભે યાળા;
સે નાના આસ્તંબ વિરાજે, રત્ન જડેલા રૂપ રાજે,
મોતીની માળાથી છાજે. નાટક

રાતા કાળા વચમાં ગાળા, પડદા રંગી આ બાળ્યા,
વૈમાનોમાં પરિયો જાણે, સુરની સાથે વૈભવ માણે;
એ રી શોભા છે આ ટાણે. નાટક

(૩૩)

હું અંતઃગુર સંભાળું, કરદંડ ધરીને ચાલું,
ઝીણી નજરે બાળું, કેવું છે મારું કામ;
પડતાં આખડતાં બાળું, કરવા ના દેઉં કાળું,
આશ્રિત જનને પાળું, રાજની પેઠ તમામ,
જે લે મારું નામ, તેને દેઉં આરામ;
રાજ પુરને સભાજે, દંડનીતિ ધારી ચાલે,
જે લે તેનું નામ, તેને દે આરામ.

ઝીણી નજરે તે બાજે, એ રાંતે તમામ.

હું

(૩૪)

સજ થઇ થઇ કામનીઓ ચાલી, જુઓ જુઓ અલ્પમેદી
પંગમાં ઝાંઝર છમ છમ બોલે કાને કુંડળ હોરાકણી.
ઝણઝણ કટિએ રશના ઝમકે, નાકે સુંદર છે નયની;
સંથે સિદ્ધર વાજે મોતી, કાંડે કંગણી વિધવિધની.
કંઠે હીરાહાર વિરાજે, એ વિધ આવે બનીકની;

તેનાં પરિજન પણ તેવાં, મુખ એલે સજની ! સજની । સજન

(૩૫)

રિતાપના આજ એવો કરે, જે યતોતો શરીરે અગાડી;
જ સૂકાય ના ઓઠ નિઃશ્વાસથી, જેહ દેતો અંધરને અગાડી. ચંદ્ર
વેતી પેઠ સૂતું હોદેના દિસે, અંગનીના ચપળતા ભગાડી;
ખ ઓહું દિસે મન મારું દિસે, જે કે વૃત્તિ પ્રિયામાં લગાડી. ચંદ્ર

(૩૬)

વીણા અજવું સારી, પ્રદોતને હસાવું;
તમામ મંડળીને, હું રંગમાં રસાવું. વીણા

હું રાગ તાન મારું, કસોટીમાં કસાવું;
આ રાજપુત્રી મારા, મહેલમાં વસાવું. વીણા

પડે પછાડી તેને, હું હાય એ ધસાવું;
અનેક દુશ્યોમનોને, હું નાગણો ડસાવું. વીણા

(૩૭)

વેષ શો નરેશનોજ ! ધન્ય છે મનોરમા !
એળખું ન જોડું રોજ, ધન્ય છે મનોરમા ! વેષ

રૂપ એજ છે રસાળ, અંગ રંગ ગૌર એજ;
હાથી જેવી ચાલ એજ, જેથી ધ્રુજતી લક્ષ્મા. વેષ

મેઘ ગર્જના સમાન, શબ્દ એજ માન માન;
જપુત્રો ભૂલ ખાઈ, ભ્રાંતિમાં રખે ભમા. વેષ

મતાવી ચાતુરી, નૃપાળ સ્વાંગને ધરી;
ભ્રાંતિ થાયછે, પરંતુ દેવી ભૂલ મા. વેષ

(૩૮)

માનસ જવાને હવે આંચ, રાજહંસ આ ગુઓ ! ભણું

ધન અધનથી ગગનગતિ અટકી, નિજ ધરપર મન થાય. જ
સાથે લેઈ સુંદરી એ જાશે પલકમાં, મુક્તા દેખીને મક્કલાય ! જ

(૩૯)

બુવોને વામ કામ !

એક મધુકરીને દુખ દેછે નિકામ :

બુ

નેનશાં કમળમાંહે નેને બૂલાવી,

નવા નવા રાગમાંહે રાગી છે રામ !

મ

પ્રિયદર્શન પ્રિય જોવાને ઇચ્છે,

બની છે અધીર હવે રે' નવ હામ !

મધુ

(૪૦)

હા! અહા ! શું ગાન કર્યું ! સુણતામાં માન હર્યું !

રાગ અને રાગણીમાં, રમ્ય તાલ માન ધર્યું !

અ

લંબિત ને મધ્ય દ્રુત, લય ત્રણે પ્રકારકરે;

ગોપુચ્છ આદિ યતિ, ત્રણેનું તાન બર્યું.

અ

તત્વ અને ઓષ્ઠવિધિ, ત્રીજી છે ધનની વિધિ;

ત્રણે એ વાદ્યવિધિ, તેનું છે પ્રમાણ વર્યું.

અ

(૪૧)

શું ઝાકળનાં ટીપાં કમળપર હશે ?

શું તેથી શીતળતા વિશેષે વસે !

શ

ન ખીલે નિશામાં પ્રભાતે ખીલે તે,

કમળ ક્યાં રવિના વિના ખીલશે ?

કમળ નો'ય એ તો નકી એ થયું છે,

તદા શું શશી પાંચ નખમાં વસે ?

શશીનાં શિતળ કિર્ણુ બાળે મને આ,

પછી કોણ આને શણી માનશે ? શું
આહાં, એ દ્રવ્યે કે સુખા પ્યારીકેરા,
કરેથી પરિસ્વદકેરે મિળે. શું

(૪૨)

ભગ વિદ્રુમ પલ્લવ જેવાં, તુજ કર સુંદરી શાભે તેવા;
કરથી મુજ હૃદય રિપે તેં, રાગ ધયો મનને સુખ દેવા. કો

(૪૩)

જુઓ જુઓ ભગવતી !
નથી મારે જોવું રે !
તમે રચ્યું છે કાંઈ નાટક તરેલવાર,
એવું તેવું જોઈ મારે નથી સુખ જોવું રે. જુઓ

(૪૪)

કોપ તારો દાળે તું ધારી રે, પણ ચૂકે નજર નહિ મારી રે.
સ્નેહ ભર્યું જતી આ દીશ, રાતા નેન જળાંતે રીસ,
(તું) ભાળે છે મધુક (પણ) શકે ન પુરું ઉચારી કોપ
તારા નિસાસા અપાર. તું તે દાળે વારવાર,
(પણ) સ્તનને ઉછાળે, (તે) ના કો નિદાળે, આ વારી ! કોપ

(૪૫)

જો જો ! ... જો જો ! ... દેવી માથે સાચું માન;
કો જામરે બાલ અંદરને, મેંકા કરી ન જન હેરાન. જો જો
ફુલ જ્યમ અંપે, વાયુ વાતાં કંપે,
ર ન તારો જંપે, માટે તજ તે દાન;
ન છે બારી, નાજુક તારી, કટિતું કંઈ ધર ધ્યા ;
મેંદા થાવા, તને રીઝવા, કીધો જે નિર્દાન.

(૪૬)

બે પાસેથી સંકટ થયું, મન મારું થે લંપટ વધું;
 ભય એક પાસેથી ભયું, ઉત્સુક બીજે પાસે લધું. બે૦
 દેવીતાણું મુખ જોડું, બીપણ લખી સુખ જોડું,
 તેને દુઃખે હું રોડું, આંસું હું તેનાં સોડું;
 વાંકી ભમરવાળું થયું, પરિસ્થિતિ બેઠું ગયું. બે૦
 પ્યારી દિસે ત્રાસી જતી, જ્યમ વાધથી હરિણી થતી,
 હું જોડું તેની રતિ, બે નેનની ચંચળ ગતિ;
 મનમાં હરિ તે શું ચહું, આ કામ તો અટકી રહું. બે૦

(૪૭)

મનોરથ કરવા, શું શું સુખ ભરવા, વહી ગયું સુખ વારિ રે, ૧
 મનમાં વિચારું, સુખ સંભારું, ધીરજ ગદ્ય મારી હારી રે;
 ભગવતી મારી ! હું દુઃખિયારી, ઘાવ પડ્યા મને કારી રે. મ.

(૪૮)

ન જાણું હું, ન જાણું હું, પ્રિયા શી રીતથી રીઝે ?
 જાણું માન મૂકીને, હસું શું તેથી ના ખીજે ? ન જાણું
 જાણું અથવા ગળે વળગું, વહી મીઠું મીઠું મોથી,
 પ્રપંચી થઈ કરી રાજી અધરતું પાન શું પીજે ? ન જાણું
 પગે લાગું જાણું અથવા, સખા ! બે હાથ જોડીને,
 કહે શી રીતથી દેવી, રીઝાવી લાભને લીજે. ન જાણું

(૪૯)

તું પ્યારી કહે શાથી ઉભી થઈ ?
 એકાએક તજી શે ગઈ ?
 ન પ્યા મું થાયું તને,

અતિ અંગ નાળુકને શ્રમ દષ. તું •

કૃપાથી ન જેના ભણી તું જરા,
નિહાજે પ્રિયા મારી ! તરદી લધ તું •

કરે આશિયાજો તું શે તેહને ?
ધરી સખ્યતા ઠીક આદર દર્ઠ. તું •

(૫૦)

॥ પ્રસન્ન મારી પ્યારી, શે હૃદય જલાવે જારી. થા •

અન બાળે ન મન દાળે, ધરી તું ધ્યાન શે રાળે.

.ડેછે છાની છાની તું. બમર વાંકી કયા પાળે;

મૂકેછે તું નિમાસા, ના અધર દાલે ન મુખ દાળે,

મને આ માર તું છાને પ્રહારે છે દિલે આળે,

તુજ કોપ દિસેછે કારી, શે હૃદય જલાવે જારી. થ •

(૫૧)

લઘ સેન ચઢ્યો ઝરવીર વિજય સેનાની,

ધરી કરમાં બાળુકમાન બલી મુત્રતાની. લઘ •

જીત્યો જઘ ઝટપટ ભૂમિ કલિ ગ નાગની,

નવ કરી કરી દગ્ગાર સેન જાઝાની,

કો.લામાં નાશી ભૂપ જગયો ઝટપટ,

ધેરી લીધો ચોપાસ, બંધ કરી ખટપટ,

કંઈ હણ્યા વીર કરી દીન, ન આવી લટપટ;

બાકીનું સૈન્ય સંહારીજ,

શત્રુને બાંધી મારીજ,

કીર્તિનો વાસ પસારીજ;

આજ કાલ, હવે આવશે, ખગર લાવશે, સગાં વહાલ
ધરી૦

(૫૨)

નૃપનાં કદો દર્શન નિત્ય બને, સુખ થાય તદા બહુ સેવકને
તવ દેશ જીતી, હણી શત્રુ બને, નૃપને મળતાં સુખ કાં ન

(૫૩)

વિજયસેન સેનાપતિ આપના, કરી જીત આવ્યા મહાગાપના.
કક્ષીગેશના પ્રાણુ તેણે હર્યા, અમારાય રાશિ પરિતાપના.
અમારા મહારાજને છોડ્યા, દીધી માદી ટાળ્યા દિનો પાપના.
કરી સિદ્ધ આજ્ઞા બધી આપની, ગયા સામટા વાયુ સંતાપના.

(૫૪)

ફળે ના અભિલાષ વાંકો વિધાતા,
વળે ક્યાંથી ધાર્યું ક્યાંક સુખશાતા. ફળે૦
કમળની કળી રસ ભરેલી નિહાળી,
ભર જાય પીવા થવા રંગ રાતા. ફળે૦
પડ્યું હીમ એવે કળી તે બળી ગયું,
અરેરે અક્ષિ ! આ સમે કાણ ત્રાતા ! ફળે

(૫૫)

આ તો ઝેર અંગ બધે વ્યાપી ગયું હાય દૈવ !
ધાર્યું કેંક ચિત માંહી કેંક થયું હાય દૈવ ! આ
આંખ એ મીચેછે બન્ને, આંધળી દિશા મહારે,
મનનું વિચાર્યું રૂંડે ! રહ્યું હાય દૈવ !

માદરં તમામ ! દુઃખ પૂરં લલ્યું હાય દૈવ !
શ્વાસ આ રોકાય એનો, મુજને અંધારી આવે,
શાન અને ભાનવારિ, મારં વલ્યું હાય દૈવ !
વેથનો છે વેગ એને, એટલીજ વેદના છે,
દુઃખ તો તમામ એનું મેજ સલ્યું હાય દૈવ !

આ તો०

આ તો०

આ તો०

(૫૬)

રે શું કરવા તેં રાખી જીવદાર,
એની મારી, વદને પ્યારી, એની મારી,
એનતણી તેં ગણી ન સગાઇ,
એની મારી, વદને પ્યારી, એની મારી.
હાય ! રહી દાસીઓમાં સગાઇ,
મેં લુંડીએ કીધી કૂડી કમાઇ !
માસીતણી જીંદગાનીનું ફળ આ,
અપરાધણીએ મેં તોલ્યું અફળ આ,
જન્મ કીધો માસાનો વિફળ આ,
હાય ! અચાનક ગયું કરમાઇ.

રે०

એની०

એની०

એની०

એની०

એની०

(૫૭)

રી દૃષ્ટિ એની, સ્થિર, નવ વહે સ્પષ્ટ મુખથી,
ઉભાં થાયે, નવ રહી શકે દેહ સુખથી;
૨ કપે કાયા, હૃદય ઉછળે રવેદની ઝરી,
પાયે છે તેથી, અસર વિપની છે હજી જરી.

(૫૮)

ગયા, મનની પોહોર

દહવા કરી દહાયા, રિદ્ધિ લેઈ તમામ.

યષ્ઠ ચૂકયું છે પૂરું સૌનું કામ—

તેં પણ છોડી'તી માયા, રીમાને ગમ !

તે પણ પ્રસન્ન થઈ જાય, શાંતિની મળી છે છાયા,

કરી કૃપા એ જગતમા. નિશ્ચય આડે જામ,

યષ્ઠ ચૂકયું છે પૂરું સૌનું કામ—

પ્રિયદર્શિના તુજ પાદેની, પ્રીતિ છે તુમને વેત્તી,

તેં મૂર્તિ દીડી તેની. છુત્તી આ હામ,

યષ્ઠ ચૂકયું છે પૂરું સૌનું કામ—

પ્રીતિ ગળેા સૌ એ નો, બર્ત્તો કિપર આગ,

બર્ત્તોને બામાનગોનું, ગળેા માત તમામ,

સુખ શાંતિ સાને આળેા. કાંદો રૂડો નામ,

યષ્ઠ ચૂકયું છે પૂરું સૌનું કામ—

